

Agenda til møtet i Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder. Stockholm 16.-17. april.

Medlemmer av Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder

Land	Expert	Representant
Norge	Anna Bjørshol Direktør Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) Avdeling for rettferd og inkludering anna.bjorshol@bufdir.no Suppleant: Per-Christian Wandås Seniorrådgiver Helsedirektoratet Per-Christian.Wandas@helsedir.no	Tom Tvedt Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO) Suppleant: Eva Buschmann, leder Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon eva@cp.no

Land	Expert	Representant
Finland		
	Päivi Nurmi-Koikkalainen Institutet för hälsa och välfärd THL paivi.nurmi-koikkalainen@thl.fi	Anna Caldén Frivilligkoordinator SAMS–Samarbetsförbundet kring funktionshinder annacalden@gmail.com
	Suppleant: Tea Hoffrén Planerare Social- och hälsovårdsministeriet Avdelningen för välfärd och tjänster Tea.hoffren@stm.fi	Suppleant: Pirkko Mahlamäki Generalsekreterare Handikappforum pirkko.mahlamaki@vammaisfoorumi.fi
Sverige		
	Ola Balke Utredare Myndigheten för delaktighet ola.balke@mfd.se	Marie Sten Första vice ordförande Funktionsrätt Sverige marie.sten@funktionsratt.se
	Suppleant: Karin Flyckt Utredare, Socialstyrelsen karin.flyckt@socialstyrelsen.se	Suppleant: Nicklas Mårtensson Generalsekreterare Funktionsrätt Sverige nicklas.martensson@funktionsratt.se

Land	Expert	Representant
Island		
	Soffía Dóra Jóhannsdóttir Jurist Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið / Ministry of Social Affairs and Labour soffia.johannsdottir@frn.is Suppleant: Anna Klara Georgsdóttir Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið / Ministry of Social Affairs and Labour	Alma Ýr Ingólfssdóttir Ordförande Islands handikappförbund (ÖBÍ) alma@obi.is Suppleant: Unnur Helga Óttarsdóttir Landsforeningen Throskahjálp unnur@throskahjalp.is
Danmark		
	Leif Olsen Seniorforskare, VIVE LeOl@vive.dk Suppleant: Janina Gaarde Rasmussen Videns- og analysekonsulent Videnscenter om Handicap jgr@handivid.dk	Sif Holst Næstformand Danske Handicaporganisationer sho@handicap.dk

Land	Expert	Representant
Färöarna		
	Barbara Álvsdóttir Thomsen, fuldmægtig i Almannamálaráðið Socialministeriet barbara@amr.fo	Tóra við Keldu Forkvinde MEGD tora@megd.fo
	Suppleant: Birna Steingrímsdóttir Fuldmægtig Socialministeriet birna.steingrimsdottir@amr.fo	Suppleant: Bárður Atlason Ísheim, Skrivari, MEGD bardur@megd.fo
Grönland		
	Mette Cordius-Hansen AC-fuldmægtig Departementet for Børn, Unge, Familier og Justitsområdet viks@nanoq.gl	Christina Johnsen NIIK / Saninni Consultning christina@johnsen.gl
	Suppleant: Rikke Lilienvald Larsen Fuldmægtig i Socialstyrelsen under Grønlands Selvstyre rill@nanoq.gl	Suppleant: Kristine Reimer KNIPK – Kalaallit Nunaanni Innarluutillit Piginnaanikitsullu Kattuffiat knipk1981@gmail.com

Land	Expert	Representant
Åland	Gunilla Lindqvist Specialsakkunnig Ålands landkapsregering gunilla.lindqvist@regeringen.ax	Karl Wahlman Verksamhetsledare Funktionsrätt Åland karl.wahlman@handicampen.ax Suppleant Henrik Lagerberg Styrelseordförande för Funktionsrätt Åland henrik.lagerberg@aland.net

Deltakere på Rådsmøte

Sif Holst	Danske Handicaporganisationer	Danmark
Leif Olsen	VIVE	Danmark
Anna Caldén	SAMS–Samarbetsförbundet kring funktionshinder	Finland
Päivi Nurmi-Koikkalainen	THL	Finland
Tea Hoffrén	Social- och hälsovårdsministeriet	Finland
Tóra við Keldu	MED	Färöarna
Barbara Álvsdóttir Thomsen	Almannamálaráðið Socialministeriet	Färöarna
Alma Ýr Ingólfssdóttir	Öryrkjabandalag Íslands ÖBI	Island
Þórný Björk Jakobsdóttir	Öryrkjabandalag Íslands ÖBI	Island
Soffía Dóra Jóhannsdóttir	Socialministeriet	Island
Anna Bjørshol	Barne- unge og familiedirektoratet	Norge
Per-Christian Wandås	Helsedirektoratet	Norge
Ola Balke	Myndigheten för delaktighet	Sverige
Karin Flyckt	Socialstyrelsen	Sverige
Marie Sten	Funktionsrätt Sverige	Sverige
Mette Cordius-Hansen	Socialstyrelsen	Grønland
Gunilla Lindqvist	Ålands landkapsregering	Åland

Sekretariatet

Nordens velferdssenter

Kai Koivumäki	Nordens välfärdscenter	Norden
Lars Lindberg	Nordens välfärdscenter	Norden
Marie Sjölin	Nordens välfärdscenter	Norden
Gunnar Michelsen	Nordens välfärdscenter	Norden

Nordens Ministerråd

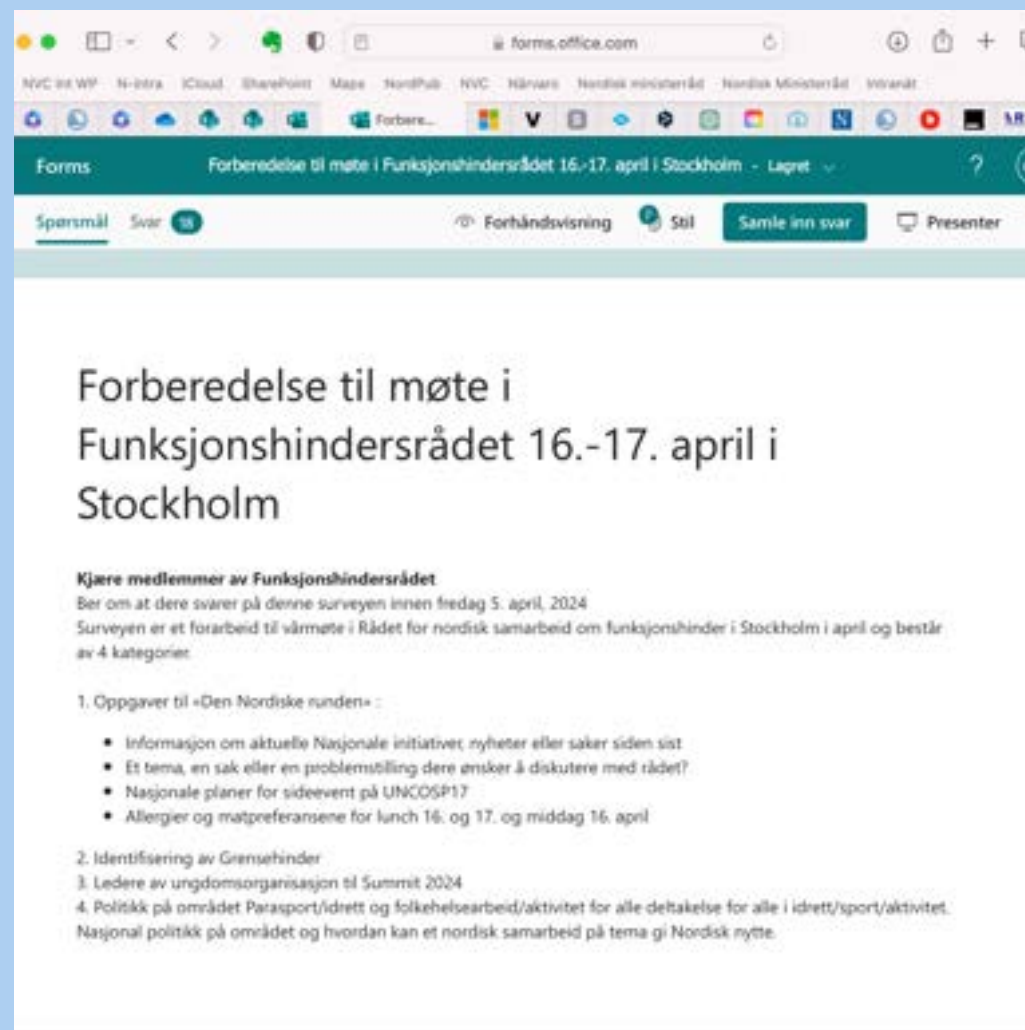
Eeva Mielonen	Avdelingen for kunnskap og velferd (KV), Nordiska ministerrådets sekretariat.	Norden
----------------------	--	--------

Forberedelse

Alle medlemmer av Funksjonshinderrådet har deltatt i forberedelsene av presentasjoner og utarbeidelse av diskusjonstema.

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=K5kzgMg8Xoy2e4k3Av6uiWDSEnLBsW5Eh-pvxs1ZxBgUQTI2WFJSMoNJREFZTjRWSlcxOUVWRog1WC4u>

The screenshot shows a Microsoft Forms survey interface. The title is 'Forberedelse til møte i Funksjonshindersrådet 16.-17. april i Stockholm'. The survey is for members of the Funksjonshindersrådet and asks for responses by Friday, April 5, 2024. The survey consists of 4 categories. The first category is 'Oppgaver til «Den Nordiske runden»' with four bullet points: information on current national initiatives, a topic or problem for discussion, national plans for UNOCSP17, and allergies/meal preferences for lunch and dinner. The second category is 'Identifisering av Grensehinder'. The third category is 'Ledere av ungdomsorganisasjon til Summit 2024'. The fourth category is 'Politikk på området Parasport/Idrett og folkehelsearbeid/aktivitet for alle deltakelse for alle i idrett/sport/aktivitet. Nasjonal politikk på området og hvordan kan et nordisk samarbeid på tema gi Nordisk nytte.'

Agenda og presentasjoner

Tirsdag 16. april 09:00–21:00

09:00–09:05 Møtet innledes av ordfører Ola Balke,
Myndigheten för delaktighet, Sverige

09:05 – 09:15 Presentasjonsrunde
Gjennomgang av og kommentarer til referat fra
Rådsmøte 2. november 2023.

09:15 -11:35 «Den Nordiske runden»
Innspill og diskusjon på aktuelle nasjonale initiativer. Informasjon om
vesentlige funksjonshinderpolitiske nyheter eller saker siden sist –

09:10 Diskusjon og erfaringsutveksling om aktuelle nasjonale initiativer. Informasjon om nyheter eller saker siden sist – «Den Nordiske runden»

09:15–09:30 Danmark

09:30–09:45 Finland

09:45–10:00 Färöarna

10:00–10:15 Grönland

10:15–10:35 Pause

10:35–10:50 Island

10:50–10:55 Norge

10:55–11:00 Sverige

11:00–11:05 Åland

11:05 - 11:35 Tema diskusjon:
Økonomi

Danmark

Uddannelse og beskæftigelse.

Den danske regering er meget optaget at få flere mennesker med handicap i uddannelse og beskæftigelse.

- Handicappolitisk topmøde 2-10-2023 havde fokus på målet om at flere unge med handicap skal i gang med job eller uddannelse. Link: <https://star.dk/om-styrelsen/nyt/nyheder/2023/09/handicappolitisk-topmoede-2023-flere-unge-med-handicap-skal-i-gang-med-job-eller-uddannelse/>

- Der arbejdes på en kommende handlingsplan for uddannelse og beskæftigelse for personer med handicap
- Der arbejdes med aftale om bedre forhold for studerende med handicap på videregående uddannelser m.v.

Det kunne relevant at tage en diskussion om, hvorvidt de andre nordiske lande har nogle succeshistorier, gode ideer eller lignende.

01

Rådsmøtet ønsker å prioritere en diskusjon om tema: Handlingsplan for utdannelse og beskæftigelse for personer med handicap

02

Rådet ønsker å diskutere dette tema med Summit 2024

03

Sekreteriatet foreslår dette i programgruppen for Summit 2024

Uddannelse og beskæftigelse

Funktionshindersrådet

Stockholm

16. april 2024

Danmark

VIVÉ

Social- og boligministeren har for første gang uddelt **Specialeprisen Socialviden** til årets bedste speciale inden for socialområdet

I specialet har de to studerende bidraget med ny viden om de cirka 43.000 unge, der hverken er i uddannelse eller job. Det er en gruppe unge, som der har været meget politisk fokus på i de senere år, blandt andet fordi de kan have svært ved at få en fast og stabil tilknytning til arbejdsmarkedet senere i livet.

Link:

<https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/mar/speciale-om-unge-uden-for-uddannelse-og-beskaeftigelse-bliver-aarets-bedste>

Ekspertudvalg præsenterer endelige anbefalinger til socialområdet

Kommunerne oplever i disse år et stigende udgiftspres på socialområdet. Derfor var Regeringen og KL i forbindelse med Aftale om kommunernes økonomi for 2022 enige om at nedsætte et uafhængigt ekspertudvalg, der fik til opgave at komme med anbefalinger til, hvordan man kan sikre en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet.

Ekspertudvalget på socialområdet præsenterede i maj 2023 sin første delrapport med foreløbige anbefalinger og er nu klar med sin endelige rapport, som præsenteres på et pressemøde i dag.

Link:

<https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/apr/ekspertudvalg-praesenterer-endelige-anbefalinger-til-socialomraadet>

DH OG VIVE SAMARBEJDER OM MERE OG BEDRE DATA PÅ HANDICAPOMRÅDET

I et samarbejde mellem Danske Handicaporganisationer og VIVE er målet klart:
At gøre det lettere at lave forskning om mennesker med handicap.

Link til DH:

<https://handicap.dk/nyheder/dh-vive-samarbejder-om-mere-bedre-data-paa-handicapomraadet>

Link til VIVE:

<https://www.vive.dk/da/undersogelser-i-gang/flere-og-bedre-data-for-mennesker-med-funktionsnedsaettelser-vdvrz7lb/>

VIVE

1: Uddannelse og beskæftigelse

Den danske regering er meget optaget at få flere mennesker med handicap i uddannelse og beskæftigelse.

- Handicappolitisk topmøde 2023
- Kommende handlingsplan for uddannelse og beskæftigelse for personer med handicap
- Aftale om bedre forhold for studerende med handicap på videregående uddannelser m.v.

Det kunne relevant at tage en diskussion om, hvorvidt de øvrige nordiske lande har nogle succeshistorier, gode ideer, erfaringer og viden, der kan overføres til Danmark.

Fx noget om fleksible uddannelsesveje – flexuddannelse, KLAPjob, flexjob, STU, FGU, SU-handicaptillæg og retten jf. EU til rimelig individuel tilpasning.

2: Beredskabsplaner

- evakuering, shelters, nødforsyning, tilgængelig information mv.

- Hvad gør myndigheden for at huske mennesker med handicap i deres beredskabsplaner (evakuering, shelters, nødforsyning, tilgængelig information både om beredskabsplaner og den akutte)
- Hvad er man selv forpligtet til (inkl. særlige behov, fx medicin til længere tid inkl. den der er særlig følsom for fx temperatur, medicinsk udstyr (fx katetre, ilt, sondemad), kritisk behov for infrastruktur (fx strøm til respirator, til køleskab til sårbar medicin, til at kunne holde en særlig temperatur)
- Sammenhængskraft, jeg læste for nyligt at en vigtig del af beredskab er lokale fællesskaber, hvor man kan hjælpe hinanden under krisen, men dem er mennesker med handicap ofte uden for, hvad gør vi i forhold til det.

Finland

Current issues in Finland

The Council of Nordic Cooperation on Disability 16.-17.4.2024

Päivi Nurmi-Koikkalainen, Anna Caldén and Tea Hoffrén

Wellbeing services counties responsible for organising health, social and rescue services

- The responsibility for organising health care, social welfare and rescue services was transferred from municipalities and joint municipal authorities to wellbeing services counties on 1 January 2023.
- There are 21 wellbeing services counties, and the division into counties is mainly based on the division into regions.
 - The region of Uusimaa is divided into four wellbeing services counties.
 - The City of Helsinki will continue to be responsible for organising health, social and rescue services.
 - The HUS Group will be responsible for demanding specialised healthcare duties separately laid down by law

Duties of wellbeing services counties

- The duties of the wellbeing services counties include:
 - Primary healthcare
 - Specialised healthcare
 - Social welfare
 - Services for children, young people and families
 - Services for working-age people
 - Mental health and substance abuse services
 - Services for persons with disabilities
 - Student welfare
 - Rescue services
 - Prehospital emergency medical services

<https://stm.fi/en/wellbeing-services-counties>

Survey: Services for persons with disabilities in the wellbeing services counties in autumn 2023

- The purpose:
 - to get an overview of how disability services have been launched in the wellbeing services counties
 - whether this new way of organising healthcare and social welfare has brought about changes in the organisation of disability services.

Key findings based on interviews of the managers of disability services

- The wellbeing services counties have harmonised the operating methods of organising services for persons with disabilities and
 - the principles of preparing client plans and granting services and worked on the service and client processes to be equal for all.
- This is in contrast to the situation before the structural reform, when practices between municipalities varied greatly.
- The operation of services for persons with disabilities after the introduction of the wellbeing services counties has been hampered by **the high number of different social welfare client information systems**, their different versions or the transfer of client data to a joint system.

Study on the implementation of human rights in the daily lives of persons with disabilities

- The study was conducted in 2023 by University of Helsinki (Katsui, Mietola, Laitinen, Honkasilta, Ritvaniemi, [link](#) to the report in Finnish)
- The aim of the study was to support the implementation of the UNCRPD and drafting of the National Action Plan 2023-2027 by examining how persons with disabilities themselves have experienced their rights realization
- Online survey (n=541) and group interviews (n=41) were conducted for persons with disabilities
- The themes of the study corresponds to the content areas of the UN Convention and the previous survey conducted in 2017
- It is noted that this type of research cannot provide a comprehensive picture of the realization of the rights of all persons with disabilities but it can help to grasp lived experiences and indentify opportunities and problems

Key results of the study on the implementation of human rights in the daily lives of persons with disabilities

- Persons with disabilities too often experience accumulation of inequalities
- There were often negative experiences in all areas of life
- In particular, the most negative responses were observed concerning right to work, adequate standard of living, and security
- One key finding was that realization of rights varies a lot and there is a lot of uncertainty
- Well-functioning disability services and feeling safe were seen as prerequisites for realization of right to self-determination and independent living
- There were concerns not just about whether one will get positive decision on services but also about how the services are arranged in practice
- There were also fears related to the reform of social and health care services and cuts in social benefits

National Action Plan on the UNCRPD 2024-2027

- Advisory Board for the Rights of Persons with Disabilities VANE draws up an action plan (NAP) for each government period, defining the national objectives for the implementation of the CPRD, the measures promoting the implementation and the follow-up measures
- Drafting of the third NAP is in progress
- Background: previous NAP and it's evaluation, surveys, hearings, statements
- Important: How are rights of persons with disabilities guaranteed?
 - Need to take into consideration the rights of persons with disabilities in all relevant reforms and evaluate overall effects of different actions
 - Need to evaluate and identify need for future reforms

Færøylene

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Bjarg Dam, forkvinna

Telefon: 24 44 88
adhd@adhd.fo
adhd.fo

Alzheimerfelagið

Íslandsvegur 82-C
100 Tórshavn
Ann-Mar Jensen, forkvinna

Telefon: 78 88 11
alzheimer@alzheimer.fo
alzheimer.fo
facebook.com/Alzheimerfelagið

Autismufelagið

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Jóhanna Haldor, forkvinna

Telefon: 50 90 28
farnadur@autism.fo
autism.fo

FØROYA BLINDAFELAG

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Ruth Thomsen, forkvinna

Telefon: 24 99 08
ruth.thomsen@blind.fo

FØROYA
PSORIASISFELAG

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Kathrin F. Hansen, forkvinna

Telefon: 50 63 83
j.hansen.kathrin@gmail.com
psoriasis.fo

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Anna Petersen, forkvinna

Telefon: 28 74 88
gk@gk.fo
gk.fo

COLICAFELAG FØROYA

Íslandsvegur 80C
100 Tórshavn
Sergja Tjasson, forkvinna

Telefon: 26 88 83
colic@colic.fo
colic.fo

COLITIS CROHN FØROYAR

Íslandsvegur 80C
100 Tórshavn
Olivia Hermannsen, forkvinna

Telefon: 51 33 85
colic@colic.fo
colic.fo

CP Føroyar

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Katri Jacobsen, forkvinna

Telefon: 50 38 60
cp@cp.fo
cp.fo

HESAFELAG

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Anna Petersen, forkvinna

Telefon: 28 95 40
hesa@hesa.fo

Hjartafelagið

Postboks 3389
100 Tórshavn
Eyðra Jensen, forkvinna

Telefon: 24 32 38
eydra.jensen@gmail.fo
hjartafelag.fo

PARASPORT

Gundafelur 4
100 Tórshavn
Petur Elias Petersen, formaður

Telefon: 54 88 36
parasport@parasport.fo
parasport.fo

Deafafelag Føroya

Íslandsvegur 80C
100 Tórshavn
Marja Eliassen, forkvinna

Telefon: 24 75 97
deaf@deaf.fo
deaf.fo

Diabetesfelagið

Íslandsvegur 80C
100 Tórshavn
May-Britt Skaradal, forkvinna

Telefon: 29 21 52
maybrittskaradal@gmail.com
diabetes.fo

epilepsifelag
føroya

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Randfrid Sørensen, forkvinna

Telefon: 24 38 78
r.sorensen.fo
epilepsy.fo

Postboks 1123
100 Tórshavn
Fia Petersen, forkvinna

Telefon: 26 80 90
javni@javni.fo
javni.fo

Nýrafelagið

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
Jónur Karolína Høgnesen, forkvinna

Telefon: 24 54 80
jonurh@postur.fo

Íslandsvegur 80-C
100 Tórshavn
John William Jensen, formaður

Telefon: 22 98 82
parkinson.fo@gmail.com
parkinson.fo

Íslandsvegur 80C
100 Tórshavn
Ása Olsen, forkvinna

Telefon: 54 93 82
hojr@postur.fo
hojr.fo

lesihúsið

Trondargata 40
100 Tórshavn
Anne-Marie Kjeld, forkvinna

Telefon: 29 39 22
lesihusid.fo
lesihusid.fo

FØROYA ASTMA/
ALLERGIFELAG

Íslandsvegur 82-C
100 Tórshavn
Bianca Rasmussen, forkvinna

Telefon: 91 43 78
basmussen@astma.fo
ingrid.hansen.riid@astma.fo
Telefon: 228079

Skjaldborg 71 H
790 Klaksvík
Hóður Thomsen, formaður

Telefon: 69 87 83
sclerosefelagssclerosefelag.fo
sclerosefelag.fo

SINNISBATI

Postboks 1084
100 Tórshavn
Susanna Olsen, forkvinna

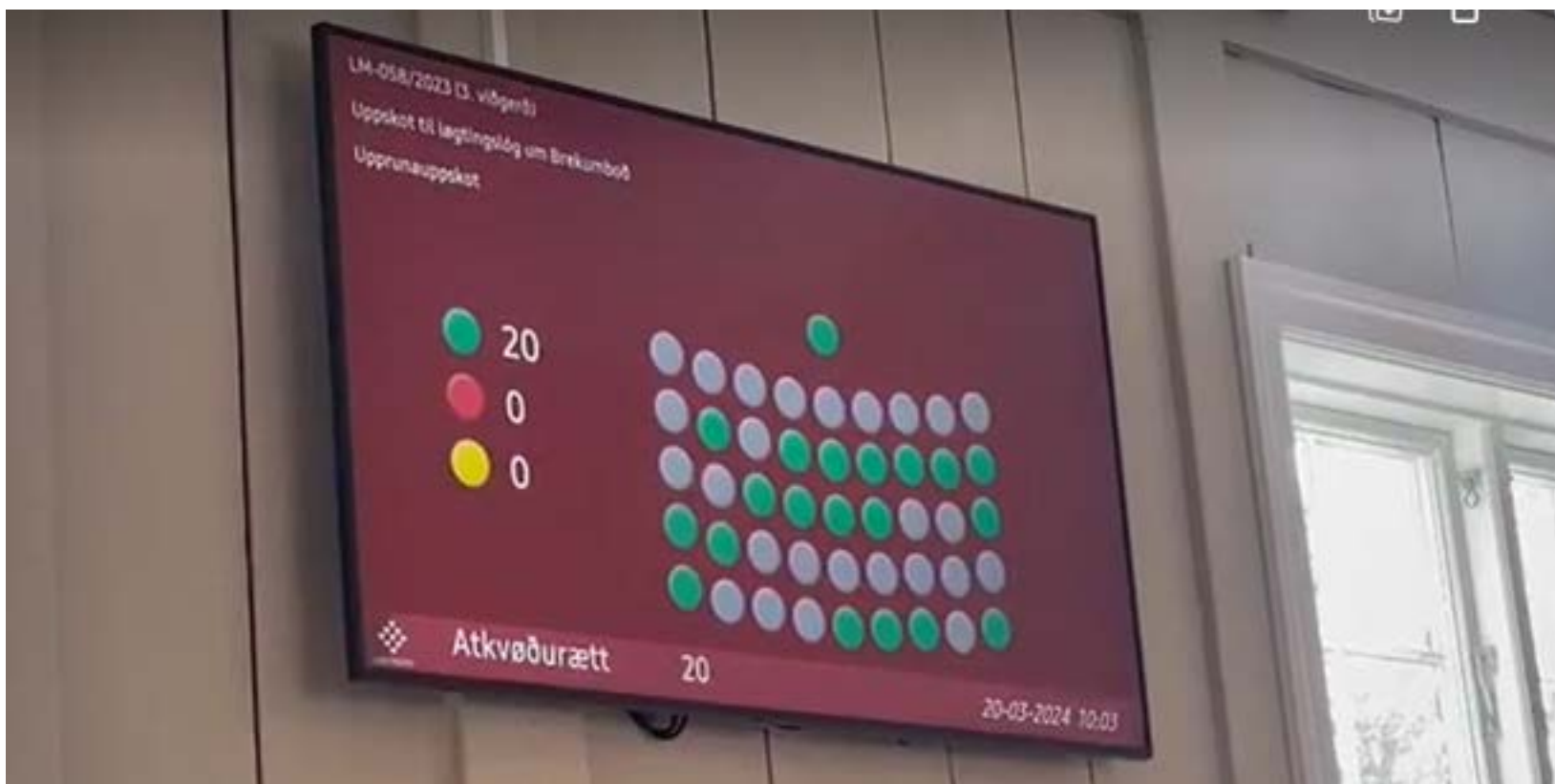
Telefon: 58 79 13
sinnisbati@sinnisbati.fo
sinnisbati.fo

STOFFSKIFTISFELAGIÐ

Landvegur 66
100 Tórshavn
Anna Dorte Olsen, forkvinna

Telefon: 24 90 84
stoffskiftisfelag.fo
stoffskiftis.fo

Brekrættindaumboð - Handicapombud

Ny lov træder i kraft 1. januar 2025 etablerer en monitorering af rettigheder for personer med handicap på Færøerne.

På nuværende tidspunkt er ingen uafhængig organisation/institut, som monitorerer implementeringen af CRPD.

Hvorvidt bliver monitoreringen uafhængig og finansieret?

Rettigheter for børn og unge

- dagginstitution
 - skole
 - fritid
- uddannelse
- familieliv

YVIRLÝSING

ØLL BØRN OG UNG HAVA JAVNBÍÐIS RÆTT TIL EITT VIRÐILIGT LÍV

Vit, ið umboða áhugamálini hjá færeyskum børnum og ungum, ið bera brek, vilja her við gera vart við, at tað eru viðurskipti og umstøður í Føroyum, ið beinleiðis og áhaldandi færa við sær, at sættindi hjá fleiri børnum og ungum, ið bera brek, ikki verða virð.

Samhætt altjóða Brekættindasáttmálanum eiga umstøður og karmar at verða tillagað, soleiðis at øll okkara børn og ungu, ið bera brek, fáa somu virðing, sum onnur børn. Hóast hetta, so eru vit vitni til, at mismunur verður framdur í verki. Vit siggja, at færeyskar lógir og kunngerðir ikki hava neyðugar og itakilgar orðingar, ið kunnu tryggja rættindini hjá okkara børnum.

Harumframt siggja vit manglandi samstarv innlun myndugleikar og viðkomandi partar, at tænastur eru máljavnar alt eftir, hvar i landinum ein býr, og at mismunur verður gjørdur á børnum og ungum, ið hava sama tørv á hjálpi. Áleiðingarnar fyri hesi børn og ungu, og familjur teirra, eru í mongum ferum áðvarsamar.

Vit vilja tí staðiliga heita á viðkomandi myndugleikar og partar til skjótast gjørligt at fáa burtur allan mismun vegna brek. Lógarverkið má styrkjast, og tænastur sameinast, soleiðis at øll børn og ung, ið bera brek, fáa møguleika at menast, hittaka og trívast, eins og onnur børn.

Tað ber ikki til at gera góðar loysnir uttan veruliga at hoyra og skilja støðurnar hjá okkara børnum og ungum, umframt at vit eisini siggja somu avbjóðingar bæði millum valdin og eldri. Tí bjóða vit okkum fram sum ráðgevar og viðleikarar hjá myndugleikum og partum, ið arbeiða við at finna loysnir.

MEGD og limafelöini

ADHD felagið	Føroya Deyrafelag	Stoffskiftisfelagið
Alzheimerfelagið	Diabetesfelagið	Føroya Psoriasisfelag
Autismafelagið	Epilepsifelag Føroya	Giktafelag Føroya
Colitis-Crohn Føroyar	Felagið fyri lesi- og skriviveik	Heilafelagið
CP Føroyar	Føroya Astma/Álbergifelag	Hjartafelagið
Cøliakifelag	Føroya Blindafelag	HÖVR
Sinnsabati	Sclerosufelagið	Jærni
Parkinsonfelagið	Parasport Føroyar	Nýrafelagið

Erklæring
fra medlems-
organisatonerne og
MEGD om børns
rettigheder og mangel
på det samme

MEGD står for rapporteringen til
FN på vegne de 24
medlemsorganisationer

Færøerne får 1/5 del af den danske
rapport = at dække omkring lige så
mange love og rettigheder,
men 1/5 kortere

To samfund som ikke kan
sammenlignes – sprog, kultur,
love, systemer, finansiering osv.

MEGD har sendt AMMR,
Socialstyrelsen ønske om flere
ressurser for at styrke arbejdet
angående CRPD og den
uafhængige monitorering af
handicapområdet

Tema/problemstilling fra Færøerne

Artikel 4, stk. 3 - høring: ved udvikling og gennemførelse af lovgivning og politikker, der tager sigte på at gennemføre denne konvention, og i andre beslutningsprocesser vedrørende forhold i relation til personer med handicap **skal deltagerstaterne indgående rådføre sig med og aktivt involvere personer med handicap**, herunder børn med handicap, gennem de organisationer, som repræsenterer dem.

Hvordan sikrer de
nordiske lande at
personer med handicap
bliver hørt i forbindelse
med høring af lovforslag
og bekendtgørelser og
når nye tilbud og
tjenester bliver iværksat?

Er der særlige metoder
eller fremgangsmåder
iværksat i de nordiske
lande for at sikre høring
af personer med
handicap?

Referat

- Funksjonshindersorganisasjoner blir hørt, men ikke hørt - erfaring fra Sif, Danmark. Inngitte høringssvar blir ikke tatt til følge.
- Det er gjort en studie på Åland om hvor mye av organisasjonenes innspill som blir tatt med. Kontakt Karl Wahlman, Funktionsrätt Åland
- Strukturen på involvering oppleves ivaretatt i Norge, Anna, Bufdir
- I Sverige har de startet en utdanning av pasientrepresentanter for å forstå hvilken rolle de har i involvering i policy utvikling, Marie, Funktionsrätt Sverige
- Myndigheten forsøker å informere organisasjonsrepresentantene om prosessen med involvering, og vise resultat av involvering. En prosess som er utfordrende. Karin, Socialstyrelsen, Sverige

Grønland

Aktuelle nationale initiativer Grønland

Funktionshinderrådet

April 2024

Handlingsplan for efterlevelse af FN's handicapkonvention 2024-2034

- Departementet er i gang med færdiggørelsen af Grønlands første nationale handicapaktionsplan
- Forventes færdig dette forår
- Udarbejdelsen har været lang tid undervejs. Stor koordineringsopgave, mange fagdepartementer har ansvar.
- Består af 10 indsatsområder med tiltag indenfor uddannelse, opkvalificering af ansatte, arbejdsmarked, data, boliger mv.

Udgivelse af tre rapporter på døgntilbudsområdet

- Uvildig undersøgelse på døgntilbudsområdet foretaget på foranledning af Departementet for Børn og Unge
- Har resulteret i forskellige initiativer, bl.a. at den kommende handicap handlingsplan har fået tilføjet et 10. indsatsområde, der fokuserer på seksualitet og forebyggelse af seksuelle overgreb mod personer med handicap

Temadag om handicap i forbindelse med politisk koordinationsmøde i februar

- Politisk koordinationsmøde med deltagelse af alle landets ministre og borgmestre
- Halv temadag om handicap
- Fokus på sagsbehandling og udfordringer forbundet hermed for borgere med handicap
- Emnet blev belyst fra forskellige vinkler gennem flere oplæg (borgerperspektiv, pårørendeperspektiv, handicaptalsmand, kommunale sagsbehandlere)

Forberedelse af lovforslag til Inatsisartuts Efterårssamling

- Forbedrer rettighederne for personer med handicap på flere områder
F.eks. udvidelse af målgruppen, således også ældre med funktionstab er omfattet Lov om støtte til personer med handicap
- Lovpligtig digitalisering af handicapsagsbehandling

Den kommende tid...

Eksamination ved FN's handicapkomité den 23. august 2024 i Geneve

- Grønland indgår i Danmarks delegation
- Forberedelserne hertil er så småt i gang

09:10 Diskusjon og erfaringsutveksling om aktuelle nasjonale initiativer. Informasjon om nyheter eller saker siden sist

– «Den Nordiske runden»

09:15–09:30 Danmark

09:30–09:45 Finland

09:45–10:00 Färöarna

10:00–10:15 Grönland

10:15–10:35 Pause

10:35–10:50 Island

10:50–11:05 Norge

11:05–11:20 Sverige

11:20–11:35 Åland

Kaffepaus

10:15 – 10:35

Island

16 April 2024

Soffía Dóra Jóhannsdóttir och Alma Ýr Ingólfssdóttir

Aktuelle nasjonale initiativer Island

Stjórnarráð Íslands
Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið

Current from Iceland

Implementation
of the CRPD

Reform of the
Disability
Pension System

Assistant Card
for Persons with
Disabilities

Cost regarding
staff meals

Rules on travels
abroad with
guide dogs

Implementation plan for 2023-2025

• 2023

Consultative Forum with relevant parties	February
Draft law on an Independent Human Rights Foundation	September
A Proposal for Parliamentary Resolution on the Implementation Plan	November

• 2024

Consultative Forum with relevant parties	February
The Proposal for Parliamentary Resolution adopted	March
Draft law on the CRPD enactment	Fall

• 2025

CRPD entry into force	January
-----------------------	---------

Sak eller problemstilling att diskutera

- **Implementing the CRPD - collaboration between the government and persons with disabilities**

TAKK!

- Contact:
- soffia.johannsdottir@frn.is
- alma@obi.is

Norge

Aktuelle nasjonale
initiativer, nyheter og
saker fra Norge

Det juridiske ekspertutvalget om CRPD har levert sin utredning

- > [Konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)
- > Flertallet anbefaler at konvensjonen inkorporeres i Menneskerettsloven
- > Hvis det er en konflikt mellom CRPD og norsk lov, vil menneskerettskonvensjonen dermed gå foran.
- > Foreslår konkrete endringer i passloven og ID- kortloven
- > Sender viktig signal om at den norske staten tar funksjonshemmedes menneskerettigheter på alvor. Vil kunne øke kunnskapen om konvensjonen og styrke gjennomføringen av den
- > Tydelig på kommunens plikt til å respektere og sikre menneskerettighetene og at lov skal tolkes og anvendes i tråd med CRPD
- > Sendt på høring. Frist er 5. juni.

I Konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter

Inkorporering i menneskerettsloven
Del I Inkorporering og behovet for lovendringer

II Konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter

Inkorporering i menneskerettsloven
Del II Artiklene 1 til 30 og gjennomføring

Nye e-læringskurs om likestilling, mangfold og rettigheter for kommuner og andre offentlige virksomheter

[Kurs om likestilling, inkludering og mangfold i oppgaver og tjenester.](#)

[Kurs om FN-konvensjonen om rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse \(CRPD\).](#)

- > Kursene gir verktøy og konkrete eksempler på hvordan ledere og ansatte kan ivareta likestilling, mangfold og menneskerettigheter i sin arbeidshverdag og i oppgavene de har ansvar for, uavhengig av fagområde og sektor.
- > Kursene varer rundt 1 time og kan deles opp.

Menneskerettighetsseminar for utviklingshemmede

- > Bufdir skal i 2024 gjennomføre et Menneskerettighetsseminar for utviklingshemmede
- > Mål er at mennesker med utviklingshemming skal bli sett og hørt
- > Skal handle om CRPD artikkel 19 - Retten til et selvstendig liv
- > Er en oppfølging av Stortingsmelding 8 (2022-2023) *Menneskerettar til personer med utviklingshemming*, som kom høsten 2022.
- > Foto: NTB

FNs internasjonale dag for personer med funksjonsnedsettelse 3. desember 2024

- > **Tema** for konferansen blir: *Interseksjonalitet og sammensatte identiteter.*
- > Vil belyse hvordan personer med funksjonsnedsettelse er en mangfoldig gruppe med ulike bakgrunn, kjønn, seksuell orientering, religion og etnisitet m.m.
- > Identiteten som funksjonshemmet kan ofte overskygge at man også er kvinne, skeiv, har innvandrerbakgrunn osv.
- > Møter marginalisering og diskriminering på flere grunnlag.
- > Nødvendig å ta hensyn til at personer med funksjonsnedsettelse er like forskjellige som alle andre når man skal gjennomføre tiltak som skal sikre CRPD.

Brukeropplevelsesprisen BOP

- > Prisen er et tiltak i «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge», regjeringens handlingsplan for universell utforming 2021-2025.
- > Prisen har fått navnet Brukeropplevelsesprisen eller BOP.
- > Prisen har en egen nettside: <https://bufdir.no/bop>.
- > Prisen hedrer utviklere, designere og virksomheter som har utviklet digitale løsninger som oppfyller prinsippene for universell utforming, god design og gode brukeropplevelser

Nasjonal transportplan (NTP) 2025–2036 er nylig lagt fram

- > [Nasjonal transportplan – NTP - regjeringen.no](https://regjeringen.no)
- > Det overordnede transportpolitiske målet er «Et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i hele landet i 2050.
- > I planen understrekes det at Statens vegvesen har rollen som kollektivdirektorat, noe som innebærer nasjonalt koordineringsansvar og faglig ansvar for bl.a. universell utforming.
- > Videre står det at Stortinget har bedt regjeringen gjøre nødvendige endringer for å sikre at universell utforming av samferdselssektoren innarbeides som et overordnet mål i all transportplanlegging for å oppnå at Norge blir universelt utformet innen 2035.
- > Regjeringen mener det blir krevende å oppgradere samtlige holdeplasser, stasjonsområder mm til å bli universelt utformet innen 2035.

Nye fraværsregler i videregående skole til høring

- > Forslag: Fraværsgrensen økes fra 10 – 15 prosent i det enkelte fag. Det skilles ikke mellom dokumentert og udokumentert fravær som tidligere. Mål å fremme nærvær i skolen. Retor skal avgjøre om det likevel skal gis karakter på slutten av året for de som overskrider fraværsgrensen.
- > Skapt diskusjon i Norge
- > For funksjonshemmede betyr det en innstramning av reglene.
- > En del elever med funksjonsnedsettelse har i utgangspunktet høyt fravær på grunn av sykdom ol.
- > Når både fravær på grunn av sykdom og demokratisk deltakelse blir ført som fravær, vil det bli utfordrende å være elev med funksjonsnedsettelse på flere måter
- > Frykter forskjellsbehandling i rektors avgjørelser om elever skal få karakter eller ikke

FOU oppdrag om å utrede økonomiske levekår for personer med funksjonsnedsettelse

- > Bufdir er i tildelingsbrev for 2024 gitt i oppdrag å Innhente en undersøkelse av de økonomiske levekårene for personer med funksjonsnedsettelse og deres familier. For å følge utviklingen over tid, er det ønskelig at undersøkelsen gjennomføres jevnlig.

Jf. Utredning økonomiske levekår - hva vi ønsker innspill på:

- > Er det noen som har gjennomført lignende oppdrag som kan dele sine erfaringer med oss?
- > Vi vurderer å se på lønn, lønnsutvikling, karriereutvikling, fattigdomsproblematikk etc. Er det andre særskilte faktorer når det gjelder funksjonsnedsettelse og økonomi som bør belyses?
- > Når det gjelder forskjeller i lønn, mellom funksjonshemmede og resten av befolkningen, er det særskilte faktorer det bør kontrolleres for?
- > Vi vurderer å kople økonomi (hovedvekt) til andre variabler som utdanning, arbeidstilknytning, helse etc. Er det synspunkter rundt dette?

Fortsettelse innspill

- > Vi er usikre på om vi skal skille mellom ulike typer funksjonsnedsettelse eller ulike typer funksjonsnivå i undersøkelsen. Synpunkter på dette?
- > Vi ønsker å ha et interseksjonelt perspektiv i undersøkelsen og vurderer å ta med kjønn, minoritetsbakgrunn, alder etc. Innspill ønskes
- > Hvordan kan vi på best mulig måte sikre et representativt utvalg og hvordan kan vi nå ut til grupper som det kan være vanskelig å nå ut til (f.eks. minoriteter, utviklingshemmede)?
- > Hvilke erfaringer har dere f.eks. knyttet til bruk av, kopling til statlige registerdata og statistikk fra andre sektorer?
- > Andre ting som kan være viktig å vurdere?

Sansemestring

Bakgrunn:

- > Utredninger på syn og hørsel viser fragmenterte tjenester
- > En million nordmenn med hørselsnedsettelse, minst 500.000 med synsnedsettelse. Pårørende i tillegg.
- > Sammensatte helseutfordringer, deriblant med økt risiko for demens og psykiske lidelser, mottar ikke likeverdige tjenester
- > Økt risiko for vold og overgrep, arbeidsledighet, familie- og partnervansker, beredskapssituasjoner.

Tiltak:

Integrering i satsninger og annet arbeid som hjernehelse, eldre- og bolig, folkehelsearbeid, barn- og unge, vurdering av behov for helsepersonell, beredskap.

Utarbeide pasient- og brukerforløp i seks klynger: aldersrelatert, utviklingshemmede, døvblinde, tegnspråklige, hørselshemmede, synshemmede.

CRPD inn i menneskerettsloven

-

 FFO - Funksjonshemmedes fellesorganisasjon
8. april kl. 13:27 ·

Samfunnet behandler funksjonshemmede som mindre verdt. Det mener 50 prosent av nordmenn spurt i en ny, nasjonal undersøkelse.

– Det er dessverre ikke overraskende at befolkningen ser og mener at funksjonshemmede og kronisk syke blir behandlet som mindre verdt. Derfor må rettighetene for funksjonshemmede styrkes i lovverket, sier generalsekretær Lilly Ann Elvestad.

I artikkelen kommer det også fram at det ikke er noen garanti for at rettighetene til funksjonshemmede vil bli styrket, i denne stortingsperioden. Dette reagerer vi på, og det er på tide at noe skjer.

– Det har allerede tatt flere måneder å bare få sendt saken ut på høring. Skal man få vedtak i inneværende periode, må saken behandles i Stortinget kommende høst, sier Elvestad.

 - Dette er bare tragisk
Samfunnet behandler funksjonshemmede som mindre verdt. Det mener 50 prosent av nordme...

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon

Sverige

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrättskonventionen - artikel 28

Tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet

Konventionsstaterna erkänner rätten för personer med funktionsnedsättning till en tillfredsställande levnadsstandard för sig och sin familj, däribland en lämplig bostad samt till ständigt förbättrade levnadsvillkor, och ska vidta åtgärder för att rätten förverkligas utan diskriminering.

Inkomstskillnaderna har ökat i Sverige

Risken för fattigdom för personer med funktionsnedsättning ökade under en tioårsperiod (2008–2018) snabbast i Sverige jämfört med övriga länder i Europa (EDF)

Den ekonomiska situationen förvärrats för personer med funktionsnedsättning. Förekomsten av långvarigt ekonomiskt bistånd ökar, samtidigt som den minskar för den totala befolkningen. (Socialstyrelsen 2024)

Sjukförsäkringen har halkat efter ([ISF 2022:2](#))

Personer med sjuk- och aktivitetsersättning är beroende av bidrag från anhöriga och försörjningsstöd för att klara vardagsutgifterna (FUB:s rapport Fångad i fattigdom?)

Sämre ekonomi

38 procent kan inte klara av att betala en oväntad utgift på 13 000 kronor inom en månad utan att låna eller be om hjälp, jämfört med 17 procent.

16 procent har kommit efter med betalningar under det senaste året (t.ex. hyran för bostaden, elräkningar eller liknande) jämfört med 5 procent.

42 procent är oroliga för hur det ska gå med det egna hushållets ekonomi under det närmaste året, jämfört med 20 procent.

Källa: [SCB Undersökningarna av levnadsförhållanden, 2021](#)

Flera faktorer påverkar, däribland det ekonomiska läget

- Låg sysselsättningsgrad (52 procent jämfört med 81 procent)
- Restriktivare tillämpning av socialförsäkringen
- Höga kostnader för lägenheter/gruppboheter
- Avgifter för hjälpmedel och vissa insatser
- Låg sjuk- och aktivitetsersättning som följer prisbasloppet, inte löneutvecklingen
- Inflation
- Ökade priser och avgifter

Inflation, höjda priser med mer ökar utsattheten

Kopplingen till prisbasbeloppet skyddar inte helt mot hög inflation. Uppräkningen av beloppet sker med 1,5 års eftersläpning. ([Försäkringskassan Korta analyser 2023:1](#))

Rekordhöga höjningar av prisbasbeloppet 2023 (8,7 procent) och 2024 (9,1 procent) men mindre effekt då garantinivån är låg då den under lång tid halkat efter inkomstutvecklingen ([ISF-rapport 2022:2](#)). Äts upp av inflationen.

Osynkat ekonomiskt stödsystem för personer med funktionsnedsättning. Höjd disponibel inkomst äts upp av höjda kommunala omsorgsavgifter.

Osynkroniserat ekonomiskt stödsystem

Politiskt beslut att förbättra ekonomin för personer med sjuk- och aktivitetsersättningen - höjd garantinivå, lägre inkomstskatt och höjt bostadstillägg

Den ökade disponibla inkomsten ledde till ökade kommunala omsorgsavgifter som till stor del "åt upp" höjningen. En förväntad inkomstökning på 2000 kr blev i praktiken för många bara 600 kr.

Tröskeln i Föräldrabalken 12:6 överskreds då den disponibla inkomsten ökade ► personer får betala hela eller delar av arvudet för god man själva.

Kunskapen om de ekonomiska villkoren behöver öka och följas bättre

Sporadiska och enstaka rapporter har tagits fram.

Numera ska SCB redovisa årligen ta fram statistik för att möjliggöra uppföljning av levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning (nationella undersökningen om levnadsförhållanden, ULF/SILC).

Saknas kunskap och uppföljning av hur de ekonomiska ersättnings- och avgiftssystemen hänger ihop och hur de påverkar ekonomin för personer med funktionsnedsättning, t.ex. sjuk- och aktivitetserättningen, kommunala omsorgsavgifter, kostnader för god man, avgifter för hjälpmedel, medicin- och tandvårdskostnader, merkostnadsersättningen, ekonomiskt bistånd.

Åland

Åland

Ny regering, regering Sjögren

Regeringsprogram

Ett tryggt, öppet och framtidssäkrat
Åland

- "För att främja ett inkluderande och tillgängligt samhälle prioriteras funktionshinderfrågorna inom alla politikområden".
- "Ny lagstiftning och ett nytt funktionshinderpolitiskt åtgärdsprogram aktualiseras under mandatperioden".
- En framtidssäkrad ekonomi – "Samtidigt kan vi själva avgöra hur åtgärder riktas så att kärnan i välfärden och de svagaste i samhället skyddas då den nödvändiga balanseringen av ekonomin ska genomföras".

Det nordiska nätverket för
komplexa välfärdstjänster.

- Ålands landskapsregering, ny part i nätverket

FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Januari 2024

- Utlåtande om FN; konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD); Finlands första periodiska rapport; kommitténs tilläggsfrågor
- Utrikesministeriet, Rättstjänsten, Enheten för människorättsdomstols- och människorättskonventionsärenden, till den del som frågorna omfattas av landskapets behörighet.

Funktionsrätt
Åland

IPS Åland

Funktionsrätt Ålands nyaste treåriga projekt

- Individanpassat stöd till arbete (Individual Placement and Support).
- Vi vill se fler personer med funktionsnedsättning på den öppna arbetsmarkanden.

Tillgänglig badstrand

Diskusjonstema: Økonomi

- Nedskärningar
- Lågkonjunkturen
- Studie om funksjonshemmedes økonomiske levekår

Sverige, Norge og Åland innleder

Den ekonomiska situationens påverkan på funktionshinderspolitiken

Diskussionstema:

Nedskärningar i vården och dess effekter på personer med funktionsnedsättning.

Den ekonomiska situationens påverkan på funktionshinderspolitiken

Hur påverkas de ekonomiska villkor för personer med funktionsnedsättning, i skuggan av lågkonjunkturen?

Funksjonshemmedes økonomiske levekår

Bufdir skal innhente en undersøkelse om funksjonshemmedes økonomiske levekår. Dette er en undersøkelse som skal gjentas jevnlig.

Ønsker å få innspill fra rådet (og gjerne samarbeide i det videre arbeidet, hvis det er aktuelt).

Aktuelle spørsmål

Er det noen som har gjennomført lignende oppdrag som kan dele sine erfaringer med oss?

- Vi vurderer å se på lønn, lønnsutvikling, karriereutvikling, fattigdomsproblematikk etc. Er det andre særskilte faktorer når det gjelder funksjonsnedsettelse og økonomi som bør belyses?
- Når det gjelder forskjeller i lønn, mellom funksjonshemmede og resten av befolkningen, er det særskilte faktorer det bør kontrolleres for?
- Vi vurderer å kople økonomi (hovedvekt) til andre variabler som utdanning, arbeidstilknytning, helse etc. Er det synspunkter rundt dette?

- Vi er usikre på om vi skal skille mellom ulike typer funksjonsnedsettelse eller ulike typer funksjonsnivå i undersøkelsen. Synpunkter på dette?
- Vi ønsker å ha et interseksjonelt perspektiv i undersøkelsen og vurderer å ta med kjønn, minoritetsbakgrunn, alder etc. Innspill ønskes
- Hvordan kan vi på best mulig måte sikre et representativt utvalg og hvordan kan vi nå ut til grupper som det kan være vanskelig å nå ut til (f.eks. minoriteter, utviklingshemmede)?
- Hvilke erfaringer har dere f.eks. knyttet til bruk av, kopling til statlige registerdata og statistikk fra andre sektorer?
- Andre ting som kan være viktig å vurdere?

<https://nordicwelfare.org/nyheter/personer-med-funktionsnedsattning-drabbas-hart-av-ekonomiska-nedskarningar/>

11:35–12:00 Aktuellt fra Nordens velferdssenter
Universell utformning och samhällsekonomiska analyser
– En kartläggning av analyser och litteratur.
Lars Lindberg, seniorrådgivare, Nordens välfärdscenter

<https://nordicwelfare.org/nb/publikationer/universell-utformning-och-samhallsekonomiska-analyser-en-kartlaggning-av-analyser-och-litteratur/>

12:00 – 13:00 Lunch på Restaurangen Moderna Museet
Arancini (friterade risbollar) med äpple, blomkål och majonnäs
(mp, g, su, ägg, senap)

Universell utformning och samhällsekonomiska analyser

En kartläggning av analyser och litteratur

Lars Lindberg

Projekt: Universell utformning och samhällsekonomiska analyser

- Kartlägga och identifiera vilka samhällsekonomiska analyser som genomförts om universell utformning och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- Uppdrag från Kultur- og likestillingsdepartementet

Bufdir

**Nordens
välfärdscenter**

Tidigare kartläggning

Begränsat med kunskap om:

- Hur många som har nytta av åtgärder för universell utformning?
- Vilken betydelse har åtgärder?
- Vilken är kostnaden av åtgärder?

Proba rapport 2019-6: Kunnskapssammenstilling og evaluering av regjeringens handlingsplaner for universell utforming

Kunnskapssammenstilling og
evaluering av regjeringens
handlingsplaner for universell
utforming

Rapport 2019 - 16

Vad är en samhällsekonomisk analys?

Samhällsekonomisk analys

En metod för en monetär jämförelse av kostnader och nyttoeffekter och bedömning av lönsamhet och effektivitet för samhället som helhet.

- Investeringsprojekt
- Nya lagar och regler

Samhällsekonomisk analys

En metod för en monetär jämförelse av kostnader och nyttoeffekter och bedömning av lönsamhet och effektivitet för samhället som helhet.

- Investeringsprojekt
- Nya lagar och regler

K

N

Kostnad-nytta metoden

Vilka ska ingå?

Vad är effekten av åtgärden?

Kvantifiera effekten

Beräkna ett monetärt värde

Slutsats

**Bör man
genomföra dessa
analyser av
tillgänglighet?**

"...fysiska hinder som gör många äldre och funktionshindrade onödigt beroende av andras hjälp, orsakar social isolering, fysiska svårigheter och olyckor, berövar en del av befolkningen de flesta boendeanternativ och tvingar många till institutioner. Detta värde kan inte uttryckas i pengar - det är en mänsklig rättighet oavsett om det "lönar sig" eller inte."

Adolf Ratzka

"...fysiska hinder som gör många äldre och funktionshindrade onödigt beroende av andras hjälp, orsakar social isolering, fysiska svårigheter och olyckor, berövar en del av befolkningen de flesta boendeanternativ och tvingar många till institutioner. Detta värde kan inte uttryckas i pengar - det är en mänsklig rättighet oavsett om det "lönar sig" eller inte."

Adolf Ratzka

2 500 000 000 000 kr

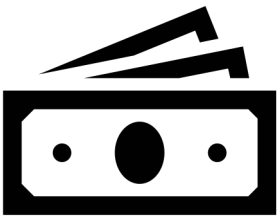

Tillgänglighet = höga kostnader?

”Om målet, exempelvis, sattes till full tillgänglighet inom tjugo år, skulle extrakostnaden överstiga **2,5 biljoner kronor.**”

Konsekvenser av lagförslaget i Bortom fagert tal
(Mapsec, 2010)

”Genom att ignorera nyttan finns det aldrig något "investeringsperspektiv" och det är därför aldrig meningsfullt att göra byggnader eller transporter tillgängliga/.../Det är alltid en kostnad och aldrig en investering.”

Jack Frisch

”Genom att ignorera nytta finns det aldrig något "investeringsperspektiv" och det är därför aldrig meningsfullt att göra byggnader eller transporter tillgängliga/.../Det är alltid en kostnad och aldrig en investering.”

Jack Frisch

Rapport

- Del 1: Universell utformning och tillgänglighet i ett nordiskt perspektiv
- Del 2: Universell utformning och samhällsekonomiska analyser
- Del 3: Kartläggning av samhällsekonomiska analyser
- Bilaga med sammanfattningar

Byggd
miljö

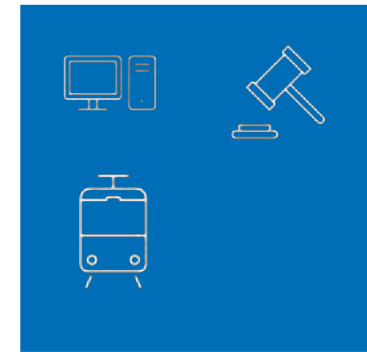
Transport

IT och
digitalisering

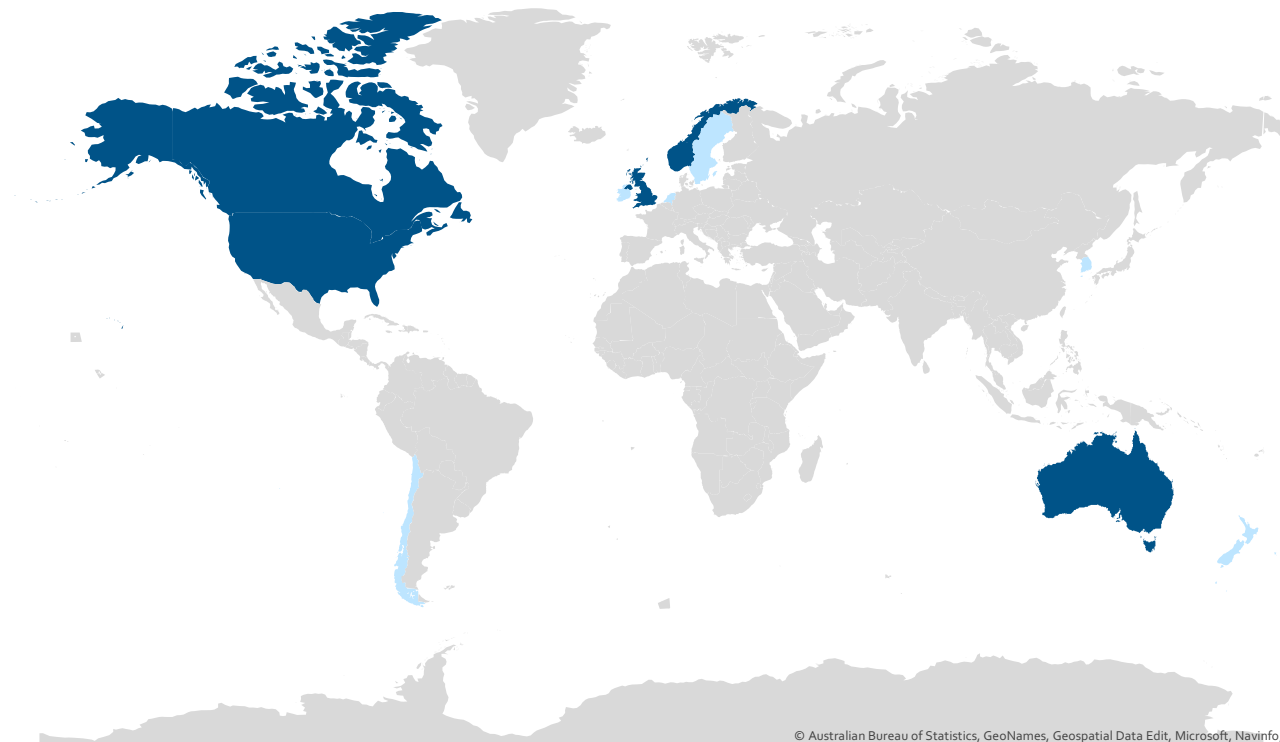
Tvärsektoriellt

45 studier
7 litteratursammanställningar

Var är studierna genomförda?

Använder Bing
© Australian Bureau of Statistics, GeoNames, Geospatial Data Edit, Microsoft, Navinfo, Open Places, OpenStreetMap, TomTom, Wikipedia, Zenrin

När genomförs analyserna

Samhällsekonomiska konsekvensanalyser

- Vid ny reglering och större investeringar
- Regulatory Impact Assessment (RIA)
- Konsulter

Forskningsprojekt

- Studera effekterna av tillgänglighet/universell utformning
- Universitet

Lönsamhetsberäkning

- Return on Investment, Business case (framförallt inom IKT och turism)
- Företag

Effekter att mäta och värdera ekonomiskt

- Ökad delaktighet och livskvalitet?
- Ökade möjligheter till arbete?
- Minskat behov och kostnader för särskilda lösningar och hjälpmedel?
- Nyttan för tredje part/sekundärgrupper?

Tre exempel på tillvägagångssätt

- Observation
- Betalningsviljan
- Kostnader av otillgänglighet – “att inte göra något”

Observation

Tillgängliga gatukorsningar

Syfte: En fallstudie av förbättrad tillgänglighet för gångtrafikanter vid gatukorsningar.

Metod: Observationsdata insamlade före och efter en åtgärd av förbättrad tillgänglighet i gatukorsningar vid två olika tillfällen. Konkret räknades antalet personer med och utan nedsatt rörelseförmåga, som gick över ett antal gator i en större korsning före och efter åtgärden. Exempel på åtgärder: Zebrakorsning, ljudsignaler, refug

Burdett, B. R. D., Locke, S. M., & Scrimgeour, F. (2017). The Economics of Enhancing Accessibility: Estimating the Benefits and Costs of Participation.

Före
åtgärderna

41 %

Efter
åtgärderna

51 %

Betalningsviljan

Mäta betalningsviljan

”Om det skulle införas en årlig avgift för att finansiera renare luft i din kommun, hur mycket skulle du vara villig att betala för denna förbättring?”

Vad är värdet av tillgänglighetsåtgärder i allmänna byggnader och miljö?

Åtgärd	Genomsnitt	Målgrupp
Bra belysning inomhus och utomhus	17 NOK	
Handräcke i trappa	7 NOK	
Hiss	5 NOK	
Hörselslinga	0,9 NOK	

Aslaksen (2016). Upgrading Existing Buildings to Universal Design. What Cost-Benefit Analyses Can Tell Us och Analyse & Strategi et al. (2011). Tiltak for universell utforming i bygg og uteområder. Veileder i samfunnsøkonomisk analyse.

Vad är värdet av tillgänglighetsåtgärder i allmänna byggnader och miljö?

Åtgärd	Genomsnitt	Målgrupp
Bra belysning inomhus och utomhus	17 NOK	32 NOK
Handräcke i trappa	7 NOK	33 NOK
Hiss	5 NOK	51 NOK
Hörselslinga	0,9 NOK	89 NOK

Aslaksen (2016). Upgrading Existing Buildings to Universal Design. What Cost-Benefit Analyses Can Tell Us och Analyse & Strategi et al. (2011). Tiltak for universell utforming i bygg og uteområder. Veileder i samfunnsøkonomisk analyse.

Vad är värdet av tillgänglighetsåtgärder i allmänna byggnader och miljö?

Åtgärd	Genomsnitt	Målgrupp
Bra belysning inomhus och utomhus	17 NOK	32 NOK
Handräcke i trappa	7 NOK	33 NOK
Hiss	5 NOK	51 NOK
Hörselslinga	0,9 NOK	89 NOK

Aslaksen (2016). Upgrading Existing Buildings to Universal Design. What Cost-Benefit Analyses Can Tell Us och Analyse & Strategi et al. (2011). Tiltak for universell utforming i bygg og uteområder. Veileder i samfunnsøkonomisk analyse.

Vad är kostnaden för otillgänglighet`

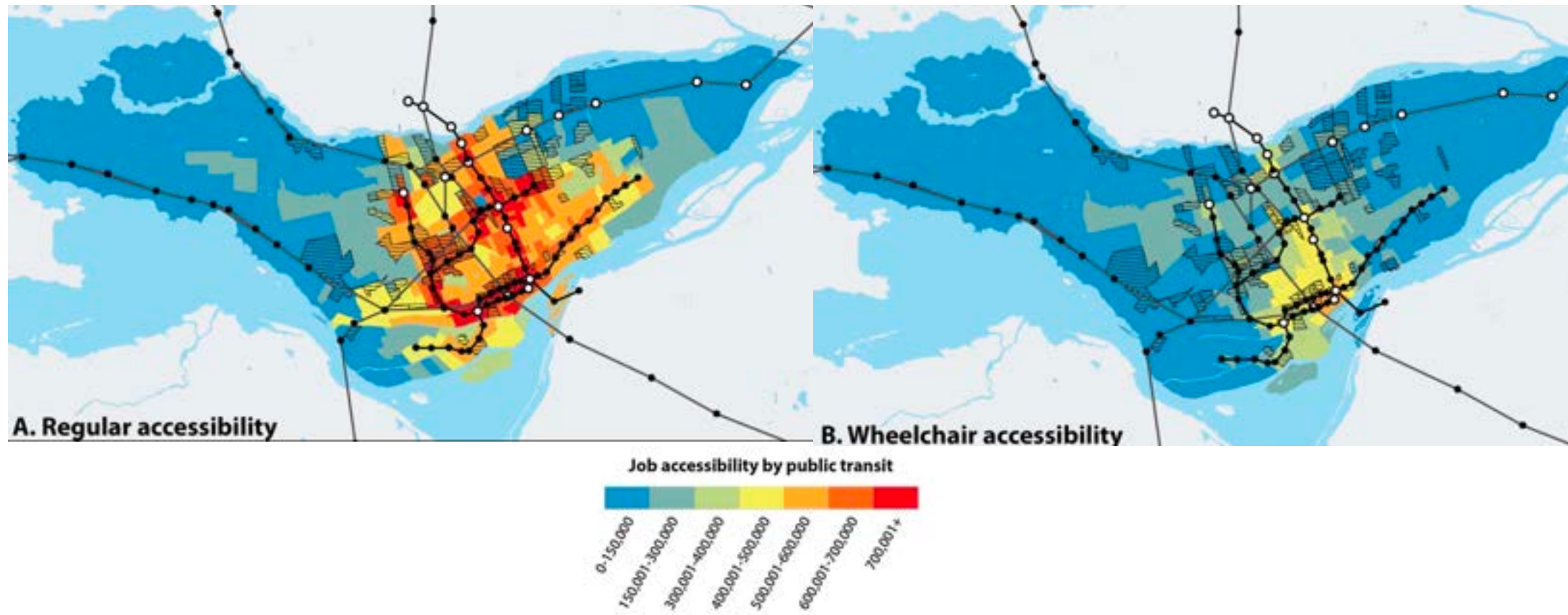
Tillgänglighet till arbeten

Syfte: Att utveckla en metod som kan användas för att utvärdera tillgängligheten till arbetsplatser med kollektivtrafik för rullstolsanvändare :Toronto och Island of Montreal, Kanada. Låg tillgänglighet till arbetsplatser medför ökad risk för arbetslöshet, särskilt i låginkomstområden.

Metod: I studien används tillgänglighet (hur lätt det är att nå destinationer med kollektivtrafik) som den viktigaste resultatindikatorn.

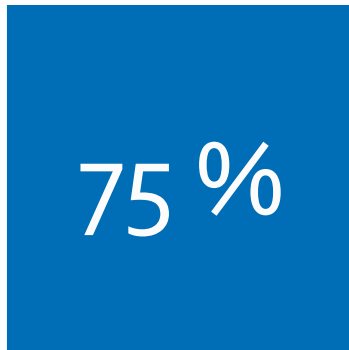
Grisé, E., Boisjoly, G., Maguire, M., & El-Geneidy, A. (2019). Elevating access: Comparing accessibility to jobs by public transport for individuals with and without a physical disability.

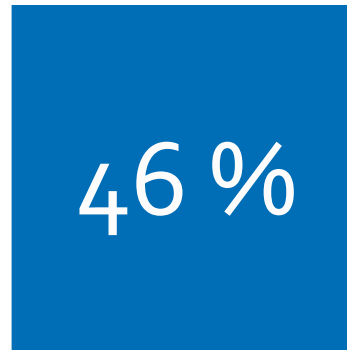

Andel av arbeten som är tillgängliga för andra är tillgängliga för rullstolsanvändare

Toronto

Island of
Montreal

Slutsatser

- Norge har genomfört flest studier i Norden
- Brist på data och effektstudier
- Även noll-alternativet (dvs inte göra något) måste inkluderas
- Det behövs även utvecklas andra metoder

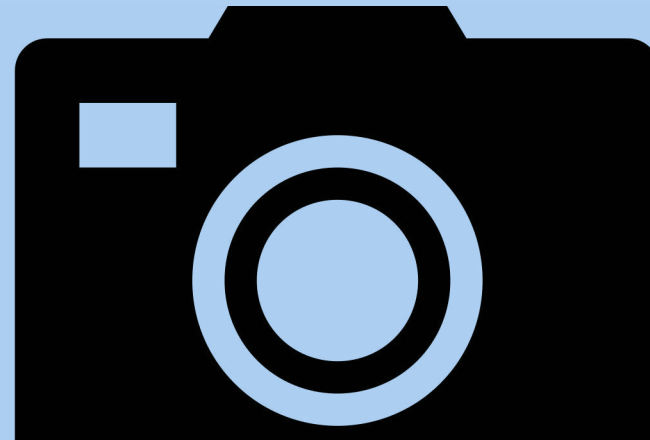
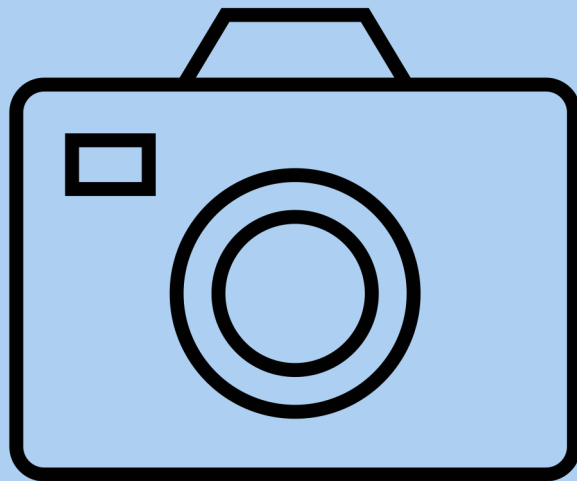

Förslag

- Utveckling av metoder för utvärdering av UU
- Effektstudier och data: exempelvis för arbetsmarknad
- Metodutveckling
 - Modeller för kostnad-nyttö analys
 - Alternativa modeller
- Transport och digitalisering

Gruppebilde

Lunch

12:00 – 13:00

13:00 – 14:00

- Sveriges planer for ordføreråret 2024
v/Ola Balke, Myndigheten för delaktighet og Marie Sten, Funktionsrätt Sverige
- Kommunikation - Funktionshindersrådets verksamhet for en bredare publik
v/ Marie Sjölind, Kommunikationsrådgivare for Funksjonshindersrådet
- Identifisere grensehinder for prøving for Grensehinderrådssekretariatet.
v/ Gunnar Michelsen, sekretær Funksjonshindersrådet
- Nordisk samarbeid på området paraidrett/helsesport, aktivitet for alle, aktivitet i et folkehelse perspektiv
v/ Leif Olsen, VIVE, Danmark
- Aktuelt fra Nordens ministerråds sekretariat
v/ Eeva Mielonen, Avdelingen for kunnskap og velferd (KV), Nordiska ministerrådets sekretariat.
Høring om Nordisk Ministerråds samarbeids programmer. Nordisk Ministerråd ber om innspill på samarbeidsprogrammer innen 26. april. <https://www.norden.org/no/node/86441>
Nordisk ministerråd ønske om felles uttalelse fra Funksjonshindersrådet

14:00 – 14:20

Pause

Planerade aktiviteter under det svenska ordförandeskapsåret 2024:

- Vårmöte med Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder i Stockholm.
- Nordiskt expertseminarium kring artikel 33 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i Stockholm.
- Nordisk side event med tema tillgänglig kriskommunikation på det sjuttonde statspartsmötet för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i FN i New York.
- Nordisk-Baltiskt expertseminarium kring tillgänglig krisberedskap i Tallinn.

- Höstmöte med Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder i Malmö.
- Nordiskt expertseminarium kring artikel 27 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och inkludering i Malmö.
- Nordiska Ministerrådets samarbetsmöte med organisationer för unga med funktionsnedsättning, Nordic Youth Disability Summit, i Malmö.
- Tio möten med arbetsutskottet i Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder.
- Möte mellan arbetsutskottet i Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder, sekretariatet i Nordiska Ministerrådet och Nordiska Ministerrådets gränshindersråd i Reykjavik.

Kommunikation

Funktionshindersrådets
verksamhet för en bredare
publik

Våra kanaler

- www.nordicwelfare.org
- LinkedIn:
@NordicWelfareCentre
(scanna QR-koden)
- Facebook:
@nordicwelfare
- Twitter:
@Nordicwelfare1

När, hur och vad kan vi berätta?

Det nordiska arbetet på funktionshinderområdet syns i

- Artikel efter rådsmöte och om webinarier
- Spridning av årsrapporten
- Artiklar och inlägg om aktuella frågor rådet vill lyfta

Spridning i hela Norden

- Sprid information i era kanaler
- Egna och organisationens
- Hur underlätta att era organisationer märker ny information? T.ex. epost till rådsmedlemmarna då nya artiklar publiceras.

Grensehinder

Identifisere grensehinder for prøving for Grensehinderrådssekretariatet.

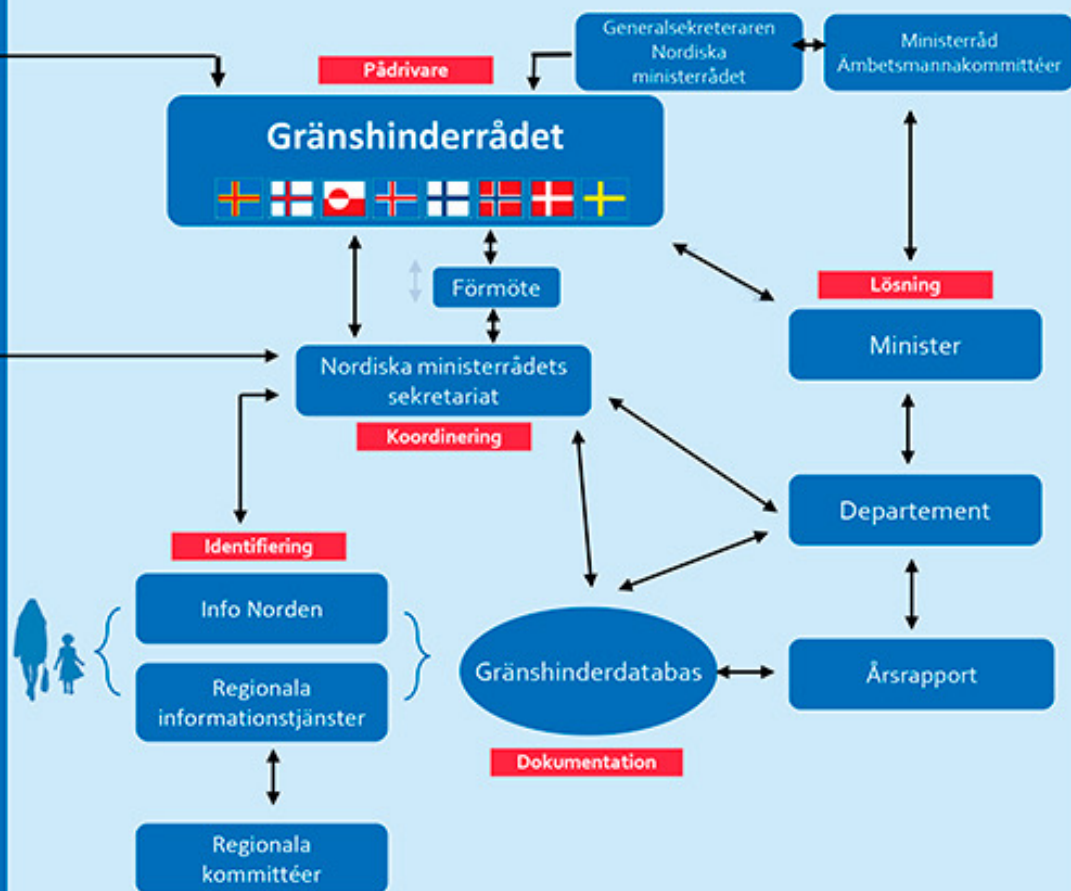
I henhold til Program 2023-2027 skal det årlig arrangeres et møte mellom Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder og Grensehinderrådet.

I oktober 2023 ble dette møtet arrangert i Oslo.

- Leder av Grensehinderrådet 2023, Siv Friðleifsdóttir;
- Grensehinderrådssekretariatet
- Arbeidsutvalget i Funksjonshinderrådet
- Nordisk ministerråds sekretariat for helse- og sosialsaker
- Sekretariatet for Funksjonshinderrådet ved Nordens velferdssenter.

Gränshinderrådets arbete

Hva er et grensehinder?

Grensehindre er lover, offentlige regler eller praksis som hemmer individers mobilitet eller bedrifters muligheter for å drive virksomhet over grensene i Norden.

Ulike nivåer på ytelser og skatter i de nordiske landene er ikke grensehindre.

Derimot betraktes det som et grensehinder hvis en person på grunn av å ha utnyttet sin rett til mobilitet får dårligere vilkår enn andre personer i en sammenlignbar situasjon, både i bostedslandet og i det andre landet.

De fire uløste grensehindringene er:

- 14-136 - Färdtjänst för funktionshindrade
- 14-124 - Personlig assistent vid flytt
- 14-104 - Flytt för institutionaliserade personer
- 14-102 - Flytt med fordon för personer med
- Funktionsnedsättning

Alle sakene er kompliserte og vil forbli uløste inntil Nordisk ministerråd kommer til enighet om revisjon av

Erfarte grensehinder kan rapporteres til

- Info Norden
- Grensetjenesten Norge–Sverige
- Øresund direkt
- Nordkalottens grensetjeneste

Nordic Youth Disability Summit 2024

Nordic Youth Disability Summit 2024

Funksjonshindersrådet anbefaler at ledere fra følgende organisasjoner inviteres:

Denmark

[The Danish association of Youth With Disabilities, SUMH](#) (Sammenslutningen af unge med handicap, SUMH)

Finland

[SAMS Disability cooperation federation](#) (Samarbetsförbundet kring funktionshinder)
[HiA - Hörselskadade i arbetslivet rf.](#)

Faroe Islands

[Spyr meg/Javni](#)

Greenland

[Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat \(NiiK\)](#)

Iceland

[The Icelandic Disability Alliance](#) (ÖBÍ)

Norway

[The Norwegian Association of Youth with Disabilities](#) (Unge Funksjonshemmede)

Sweden

[YDFS, Youth with Disabilities Sweden](#) (Nätverket unga för tillgänglighet, NUFT)

Åland

[Åland Disability Association](#) (Funktionsrätt Åland)

Parasport/ idrett og folkehelsearbeid/ aktivitet

Parasport/idrett og folkehelsearbeid/aktivitet

Arbeidsutvalget har tatt initiativ til å diskutere og se på mulig nordisk nytte for samarbeid på dette området.

Hvordan kan et nordisk samarbeid bidra til å utvikle paraiddrett, helsesport, aktivitet for alle og aktivitet i et folkehelse perspektiv?

Fra Åland:

Vi vet att det också finns en stor kunskapslucka bland tränare och idrottsinstruktörer gällande funktionshinderfrågorna, vilket gör att personer med funktionsnedsättning inte inkluderas eller ges en möjlighet att delta i idrottsgrenen.

För att råda bot på detta skulle det möjligtvis kunna ordnas ett nordiskt seminarium/webbinarium inom området motion och idrott för personer med funktionsnedsättning, som riktar sig till tränare och alla de frivilliga krafter som möjliggör att det finns en stark idrottsrörelse i Norden.

Också fler evenemang för gränsöverskridande paraidrott vore bra.

Aktuellt från Nordiska ministerrådet

Innehåll

1. Samarbetsprogram för social- och hälsoområdet
2. Höring - Nordiska Ministerrådets samarbetsprogram
3. Processen vidare

1.Samarbetsprogram

- Nordiska ministerrådet har tagit fram nya samarbetsprogram för den kommande visionsperioden 2025-2030.
- Arbetet med att förbereda nya samarbetsprogram inleddes i början av 2023.
- ÄK-S tillsatt en arbetsgrupp med syfte att diskutera riktlinjer och prioriteringar för social- och hälsosektorn.
- Informellt ministermöte september 2023, samrådsmöte med Nordiska Rådet om det kommande samarbetsprogrammet

Nordiskt samarbetsprogram för social- & hälsopolitik 2025-2030

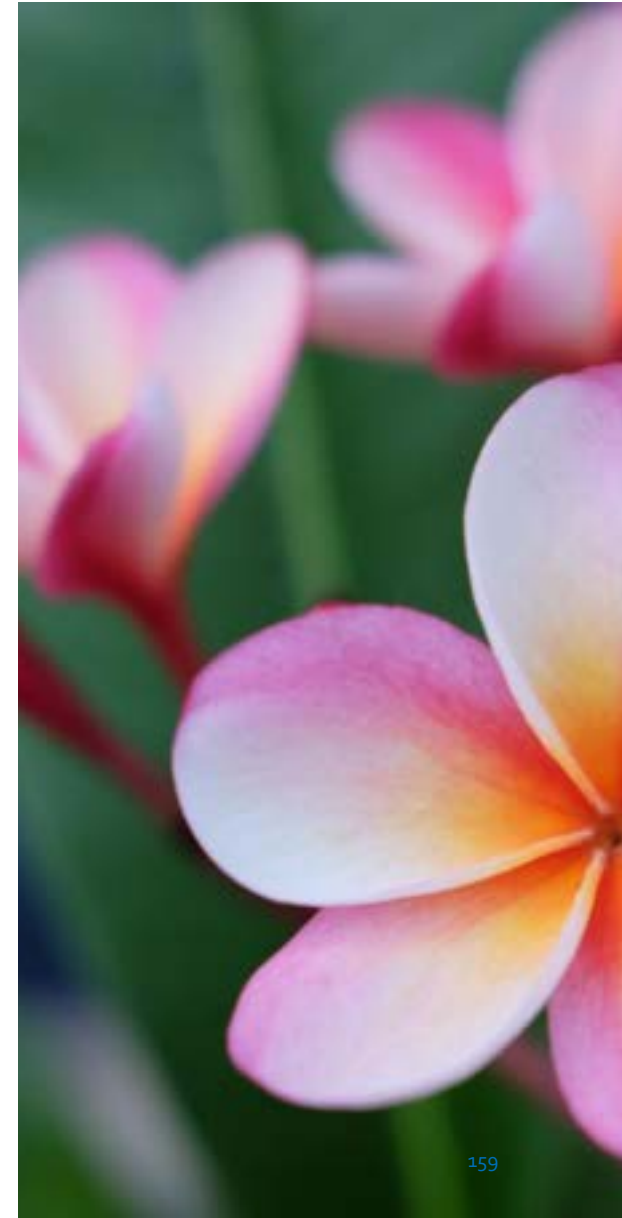
Bakgrund

- Möta strukturella utmaningar för de nordiska välfärdssystemen
- Öka inkludering, mobilitet och lika möjligheter för alla
- Stärka motståndskraften och hållbarheten för en trygg välfärd

Genomgående perspektiv

1. Förebyggande och tidiga insatser
2. Digitalisering och innovativa lösningar
3. CIVILSAMHÄLLESSAMVERKAN och -involvering

Målsättningar 2025-2030

1. Nordens välfärdsordningar ska vara hållbara, av hög kvalitet och tillgängliga för alla
2. Norden ska främja god fysisk och psykisk hälsa, välbefinnande och livskvalitet för alla
3. De nordiska samhällena ska rymma och inkludera alla

Mål 1	Nordens välfärdsordningar ska vara hållbara, av hög kvalitet och tillgängliga för alla
--------------	---

Delmål 1.1	Nordens välfärdsordningar ska vara effektiva, tillgängliga och utgå från ett förebyggande perspektiv med brukaren i centrum
------------	---

Delmål 1.2	Nordens välfärdsordningar ska vara tillräckligt bemannade och drivas av yrkeskompetent social- och hälsopersonal
------------	--

Delmål 1.3	Norden bör ha en stark och gemensam hälsoberedskap, som är motståndskraftig och med robust och hållbar försörjningstrygghet
------------	---

Mål 1	Nordens välfärdsordningar ska vara hållbara, av hög kvalitet och tillgängliga för alla
--------------	---

Delmål 1.4	Användningen av antibiotika bör minskas och medvetenheten om konsekvenserna av överanvändning bör stärkas
------------	---

Delmål 1.5	Arbetet med att öka tillgången till läkemedel bör stärkas
------------	---

Mål 2	Norden ska främja god fysisk och psykisk hälsa, välbefinnande och livskvalitet för alla
--------------	--

Delmål 2.1	Alla ska erbjudas tidiga, förebyggande och hälsofrämjande och relevanta insatser för att minska ojämlikhet i hälsa
------------	--

Delmål 2.2	Ingen ska kämpa med psykisk sårbarhet eller ofrivillig ensamhet
------------	---

Delmål 2.3	Ingen ska utsättas för psykisk eller fysiskt våld och undertryckande
------------	--

Mål 3	De nordiska samhällena ska rymma och inkludera alla
--------------	--

Delmål 3.1	Alla ska ha lika möjligheter för att leva goda, självständiga liv
------------	---

Delmål 3.2	Alle barn och unge ska få en plats i gemenskapen och lika möjligheter att växa upp i trygghet, stabilitet och med goda framtidsutsikter
------------	---

Delmål 3.3	Alla ska ha möjlighet att delta i meningsfulla och uppbyggande gemenskaper
------------	--

Frågor eller funderingar?

2. Höringen – offentlig konsultation

- Programmet har sänts till insitutioner (NVC), strategiska partners, NR och andra relevanta aktörer.
- Den 26 mars publicerades samtliga samarbetsprogram på norden.org så att alla kan läsa utkastet och uttrycka sin åsikt om samarbetsprogrammen genom att fylla i och skicka in ett formulär.
- Fristen för kommenterarna är den 26 april 2024.

Nordiska rådets synpunkter

- Den 8 april presenterades programmet för välfärdsutskottet
- Nordiska rådet mottog samarbetsprogrammet överlag positivt och välkomnade viktiga delmål kring barn och ungas psykiska hälsa, läkemedelssamarbete samt antibiotikaresistens.
- kritik - exempelvis delmål 1.1: Nordens välfärdsordningar ska vara effektiva, tillgängliga, nära och utgå från ett förebyggande perspektiv - ansågs ligga långt från verkligheten.
- betonade vikten av att samverka tvärsektoriellt för att främja barn och ungas psykiska hälsa och välmående

5. Processen vidare

- Den 17 april diskuterar socia- och hälsoministrarna samarbetsprogammet och kommentarerna från NR
- Den 16 maj - möte i arbetsgruppen: Inarbetande av inspel från NR, MR-S och andra aktörer från höringen, samt förberedande av arbetsplan
- I augusti - ÄK-S/MR-S: Slutlig version förmedlas för godkännande genom skriftlig procedur
- I oktober - samarbetsprogrammet presenteras som ministerrådsförslag vid Nordiska rådets session

Tack!

Eeva Mielonen
Seniorrådgivare, social och hälsa
Nordiska ministerrådet
eevmie@norden.org

Nordisk Ministerråds samarbeids programmer

Felles uttalelse fra Funksjonshindersrådet

Høring om Nordisk Ministerråds samarbeids programmer.

Nordisk Ministerråd ber om innspill på samarbeidsprogrammer innen 26. april. <https://www.norden.org/no/node/86441>

Nordisk ministerråd ønske om felles uttalelse fra
Funksjonshindersrådet

Att beakta funktionshindersperspektivet är en viktig del då den social hållbarheten ska stärkas. Personer med funktionshinder är en resurs i samhället som ofta blir outnyttjad. Ett samhälle med högre tillgänglighet gör att fler personer kan vara delaktiga.

Funktionshindersrådets förslag:

- Ta upp funktionshindersperspektivet på samma nivå som de tre nuvarande tvärgående perspektiven: hållbar utveckling, jämställdhet samt ett barnrätts- och ungdomsperspektiv + funktionshinder

Alternativt förslag:

- En stor andel (en växande andel) av befolkningen i Norden lever med funktionshinder eller nära en person med funktionshinder. Därför är det viktigt att funktionshindersperspektivet beaktas i alla politikområden. Funktionshindersrådet anser att funktionshindersperspektivet bör lyftas upp på samma nivå som de andra tvärgående perspektiven – barn, jämställdhet och grön omställning.

Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder leverte 26. april

Synpunkter på alla nordiska samarbetsprogram 2025–2030

Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder lyder under Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik men har en rådgivande funktion för alla sektorer och politikområden i Nordiska ministerrådet. Rådet består av 16 experter. Hälften är experter som utsetts av de nordiska ländernas regeringar och hälften är representanter för ländernas funktionshindersorganisationer.

Funktionshindersrådet har bland annat i uppgift att följa upp genomföringen av Nordiskt program för samarbete om funktionshindersfrågor 2023–2027.

Det nordiska programmet för samarbete om funktionshinderfrågor 2023–2027 är beslutat av Nordiska ministerrådet och rekommenderad genomfört av Nordiska rådet. Programmet har ett tvärsektoriellt perspektiv och lägger grund för en effektiv implementering av funktionshindersperspektivet i alla verksamhets- och politikområden i Nordiska ministerrådet. En aktivitet som tas upp i programmet är integreringen av funktionshindersperspektivet i det nordiska samarbetet.

Det är viktigt att beakta funktionshindersperspektivet då den sociala hållbarheten ska stärkas. Personer med funktionshinder är en resurs i samhället som ofta blir outnyttjad. Ett samhälle med högre tillgänglighet gör att fler personer kan vara delaktiga.

Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder föreslår att funktionshindersperspektivet tas med i de samarbetsprogram där det saknas. De relevanta samarbetsprogrammen är följande:

- Nordisk samarbejdsprogram for Arbejdsliv 2025–2030
- Nordisk energipolitisk samarbejdsprogram 2025-2030
- Nordisk samarbejdsprogram for Miljø og Klima 2025–2030
- Nordisk samarbejdsprogram for økonomi- og finanspolitik 2025–2030
- Nordisk samarbejdsprogram for ligestilling og LGBTI 2025-2030
- Nordisk samarbejdsprogram for kultur 2025-2030
- Nordisk samarbejdsprogram for næringssektoren 2025–2030
- Nordisk samarbejdsprogram for uddannelse, forskning og sprog 2025-2030
- Nordisk samarbejdsprogram for justitsområdet 2025-2030
- Nordisk samarbejdsprogram for MR-FJLS 2025–2030 (fiskeri , akvakultur, landbru...)
- Nordisk samarbejdsprogram for regional udvikling og planlægning 2025–2030
- Nordisk-baltisk samarbejdsprogram for digitalisering 2025–2030

Funktionshindersrådet föreslår följande text:

- Samarbetsprogrammet beaktar de tvärgående perspektiven hållbar utveckling, jämställdhet, funktionshinder samt ett barnrätts- och ungdomsperspektiv.

Alternativt föreslår Funktionshindersrådet att följande formulering sätts in i samarbetsprogrammen:

- Funktionshindersperspektivet, inklusion och tillgänglighet beaktas i arbetet.

Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder föreslår att MR-SAM noterar att en växande andel av befolkningen i Norden lever med funktionsnedsättning eller nära en person med funktionsnedsättning. Därför är det viktigt att funktionshindersperspektivet beaktas i alla politikområden. Funktionshindersrådet anser att funktionshindersperspektivet bör lyftas upp på samma nivå som de andra tvärgående perspektiven – barn, jämställdhet och hållbar utveckling.

Inkludering av personer med funktionsnedsättning är ett viktigt mål inom det nordiska samarbetet. Detta bör framgå tydligt i samarbetsprogrammen.

Kaffepaus

14:00 – 14:20

Workshop - Implementering av CRPD i Norden

14:20 – 16:30 Workshop om utvikling av prosjektet
implementering av menneskerettighetskonvensjonen om
personer med nedsatt funksjonsevne i Norden.

v/ Lars Lindberg, Prosjektleder. Nordens velferdssenter

Gjester:

- Ola Linder, Institutet för mänskliga rättigheter, Sverige
- Guri Hestflått Gabrielsen, Fagdirektør menneskerettigheter
LDO, Norge
- Anna Bruce, The Raoul Wallenberg Institute of Human Rights
and Humanitarian Law, Lund, Sverige

17:30 – 20:00
Rådsmiddag

TAK | Rooftop Restaurant

Tisdag den 16 april 2024

Tid: 17:30 - 20:00

+46 8 58 72 20 80

www.tak.se

Brunkebergstorg 2-4, 111 51 Stockholm

Din bokningsreferens: 43519564

3 COURSE SET MENU med alkoholfritt.

STARTER

Beef Tartare

Svensk oxfilétartar, sojaäggula, shiso, kapris, inlagd rödbeta, friterad nori

Swedish beef tartar, soy egg yolk, shiso, capers, pickled beetroot, fried nori

MAIN

Fish Of The Day

Jospergrillad Dagens fisk, blomkålspuré, hoshi ebisås, rostad potatis

Josper grilled Fish of the day, cauliflower purée, hoshi ebi sauce, roasted potatoes

DESSERT

Chocolate Cremeux

Valrhona chokladcremeux, blodapelsingelé, apelsin med smak av sake, kanderad apelsin, miso, krispigt ris

Valrhona chocolate cremeux, blood orange jelly, sake oranges, candied orange, miso, crispy riceh

Gjesten betaler selv for alkohol.

Webbinarium:

Oberoende övervakning av CRPD i Norden

17 april kl. 9–15

Onsdag 17. april, 09:00 – 15:00

Info og påmelding

<https://nordicwelfare.org/nb/eventemang/webinar-om-oberoende-overvakning-av-crpd-i-norden/>

Hur övervakas FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i de nordiska länderna? Hur involveras personer med funktionsnedsättning, och hur implementeras konventionen?

Program

Moderator: Funktionshindersrådets ordförande Ola Balke, Myndigheten för delaktighet

09:00 – 09:10	Velkommen til webinar.
Ola Balke (Møteleder og moderator)
09:10 – 09:35	Background for the independent monitoring of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) and requirements for independent monitoring under the CRPD and the Paris Principles.
Anna Bruce, Raoul Wallenberg Institute for Human Rights and Humanitarian Law, Lund, Sweden
09:35 – 10:00	The significance of independent reporting in the implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)
Colin Caughey, Director of Policy at the Northern Ireland Human Rights Commission, Ireland
10:00 – 10:20	Pause

10:20 – 10:35	Oberoende mekanismer i Danmark Nanna Margrethe Krusaa, Institut for Menneskerettigheder
10:35 – 10:50	Oberoende mekanismer på Island Margrét Steinarsdóttir, The Icelandic Human Rights Centre
10:50 – 11:05	Oberoende mekanism i Finland Mikko Joronen, Finnish NHRI/Human Rights Centre
11:05 – 11:20	Oberoende mekanismer i Sverige Karin Schulz och Ola Linder, Institutet för mänskliga rättigheter, Sverige
11:20 – 11:40	Rekommendationer från förhöret i Geneve Karin Schulz och Ola Linder, Institutet för mänskliga rättigheter, Sverige
11:40 – 12:40 	Lunch på Restaurangen Moderna Museet. Sotade kryddiga sojafärsspett med vispad fetaost, bulgur, gurka, mynta och citron (mp,sb,su)

- 12:40 – 13:00 Alternativrapporten
Mia Algren, Funktionsrätt Sverige
- 13:00 – 13:25 Införlivandet av CRPD i lagstiftningen, hearingen i Genève och om hur dialogen med FN bidrar till genomförandet av CRPD
Guri H Gabrielsen, Fagdirektør menneskerettigheter, Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), Norge
- 13:25 – 13:50 NVC berättar om förprojekt/projekt om implementeringen av CRPD i de olika nordiska länderna
Lars Lindberg, seniorrådgivare, Nordens välfärdscenter
- 13:50- 14:05 Pause

14:05 – 15:00 Panel - Q&A

- Karin Flyckt, Socialstyrelsen, Sverige
- Guri H Gabrielsen, Fagdirektør menneskerettigheter, Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), Norge
- Sif Holst, Næstformand, Danske Handicaporganisationer (DH), Danmark
- Ola Linder, Institutet för mänskliga rättigheter, Sverige
- Lars Lindberg, seniorrådgivare, Nordens välfärdscenter, Norden

